

Mistični svijet umjetnosti: interpretacija emocija u simbolizmu

Šumanović, Laura

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Academy of Applied Arts / Sveučilište u Rijeci, Akademija primijenjenih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:279:921517>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-28**

University of Rijeka
Academy of
Applied Arts

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Academy of Applied Arts - Repository APURI](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI

AKADEMIJA PRIMIJENJENIH UMJETNOSTI

Primijenjena umjetnost, prijediplomski sveučilišni studij

ZAVRŠNI RAD

Mistični svijet umjetnosti: interpretacija emocija u simbolizmu

Prof.art. Damir Stojnić

Laura Šumanović, 0287009015

Rijeka, 29.5.2024.

Tema završnog rada obuhvaća simbolizam i ženski misticizam

Povijesni kontekst

„Simbolizam nastaje u drugoj polovici 19. stoljeća, a traje do Prvog svjetskog rata. Simbolizam kao pravac odlikuju naglašeno subjektivni, višeznačni i često zagonetni prikazi koji vrlo često počivaju na nekoj složenoj misaonoj koncepciji. Simbolizam nastoji svojom poetikom potaknuti korištenje imaginacije i raznih znakova i ideja te odmicanje od zbilje.“¹

Obilježja simbolizma su težnja za slobodom umjetničkog stvaralaštva, individualni izraz, novi likovni jezik te specifičan odnos prema likovnoj tradiciji koji nije uvijek jednoznačan i lako objašnjiv.

Simbol se tumači kao veza između stvarnog, osjetilnog i vidljivog nasuprot nestvarnog, nadrealnog i nevidljivog. Nastavši iz književnih pokreta, simbolizam u slikarstvu podrazumijeva reakciju protiv realizma te pokreta impresionizma. Simbolizam je sam po sebi prilično proturječan jer se sastoji od suprotnosti poput anđeoske ljepote i demonske, a suprotstavlja se realizmu. Proizašao je iz sukoba povijesti i svijeta, umjetnosti i prirode, a obilježavaju ga motivi prvenstveno iz sfere imaginacije i fantastičnoga.

Umjetnici simbolizma su u pokušaju pobuđivanja subjektivnih stanja uma posezali za mističnim i okultnim elementima što je proizišlo iz njihove reakcije na realizam i romantizam u umjetnosti rezultirajući kolektivnom pobunom diljem Europe i svijeta.

Simbolizam je pravac koji se na specifičan način odnosi prema kategoriji sadašnjosti i to je jedna od njegovih ključnih odrednica. Slijedeći vrjednote romantizma nastoji se oduprijeti civilizacijskom napretku, razlikujući se od naturalizma i impresionizma čiji se pobornici inspiriraju progresom u svim segmentima društva. Priroda je pravca letargijska i eskapistička, umjetnici bježe u duhovnost, imaginaciju, sfere daleke prošlosti istražujući korijene praiskonskog iskustva čovječanstva, oslanjajući se

¹ Uniri.hr Slikarstvo simbolizma i secesije u Hrvatskoj: Bela Čikoš Sesija i Robert Auer <https://www.unirepository.svkri.uniri.hr/en/islandora/object/ffri%3A857/datastream/PDF/view> (datum pristupa 29.5.2024.)

poput umjetnika romantizma na daleke, egzotične i neotkrivene predjele, kulture i civilizacije. U kasnijoj fazi razvoja umjetnici simbolizma se obraćaju transcendentalnoj sferi podsvjesnog i idejnog, skrivenoj u zagonetnoj psihi čovjeka, a zapisanoj u kolektivnoj svijesti čovječanstva.

Tema završnog rada

Sloboda izbora teme na trećoj godini studija slikarstva otvorila je mogućnost eksperimentiranja intuitivnim prijenosom emocija kroz slike fiktivnih likova, bez želje za dubljim ulaskom u realizam.

Karakteristike likova i boje mijenjale su se sukladno sa unutarnjim stanjem u određenom trenutku. Svaki od likova predstavlja dijelove podsvijesti- unutarnji kaos, mir, tugu, osjećaj izoliranosti, borbu sa strahovima koja vodi slobodi, te u konačnici prenose osobno poznavanje osjećaja samoće i onoga što se u njoj rađa.

Nazivi djela: Aurora, Unutarnji mir, Nesanica(Insomnija), Krik duše, Okamenjeni strah

Laura Šumanović, Aurora, 40 x 54 cm, ulje na platnu, 2023. godina

Ideja je nastala u izolaciji, u početku u obliku skice koja je služila kao dnevnik emocija nakon čega se proširila na platno s dodatkom boja. Prikazuje istovremeno zatvoreno ali i otvoreno duhovno biće u svom svijetu sa spuštenim pogledom kojim skriva oči nakupljene suzama, koje su znak puštanja. Tok suza stapa se sa kosom i pozadinom u obliku Aurore Borealis, koja označava povezanost s nadom, prirodom i novim počecima. Aurora u povijesnom kontekstu označava ime rimske boginje zore, prekrasne žene koja se pojavljuje na nebu svakog jutra kako bi najavila dolazak sunca. Po toj istoj boginji naziv je dobila Aurora Borealis, polarna svjetlost. Ime također ima snažnu povezanost s nadom, prirodom i novim počecima, a znači „crvenilo neba u zoru“.

Nenaglašena dubina prostora stavlja u fokus centralni lik u frontalnom položaju sa spuštenom glavom i zatvorenim očima koji iniciraju njegovo emocionalno stanje- sram, tuga i pokušaj puštanja koji se izražava kroz suze stapajući se sa pozadinom. Plava boja predstavlja tugu a roza nježnost u puštanju.

Laura Šumanović, Unutarnji mir, 70 x 70 cm, ulje na platnu, 2024. godina

Prema filozofima i teolozima postoje tri dimenzije unutarnjeg mira: prihvaćanje gubitka, transcendencija (preobražaj) hedonizma i materijalizma te unutarnja ravnoteža i smirenost.

Zbog ubrzanog načina života koji živimo rijetko stižemo imati vremena sami za sebe, samim time ignorirajući signale koje tijelo šalje kada prijeđemo granice vlastitih mogućnosti jer mislimo da možemo podnijeti sve što se od nas „očekuje“, što kasnije rezultira kroničnim umorom, nedostatkom sna i nemogućnošću funkcioniranja na dnevnoj bazi sve dok se ne razbolimo i shvatimo koliko smo vremena ignorirali vlastite potrebe. S druge strane, današnjem čovjeku teško je izbalansirati privatni i javni život na način da normalno funkcionira bez stresa i pitanja o budućnosti sve dok u trenutku samospoznaje ne shvati koliko je bitno brinuti se o samom sebi. Tu dolazi do promjene shvaćanja vrijednosti i vodi prema trnovitom putu pronalaska unutarnjeg mira.

Slika prikazuje ženu koja sjedi napola u vodi okružena zelenilom i cvijećem. Zatvorenih očiju osluškuje zvukove prirode, a u vodi se ne vidi njen odraz, već samo sjena. Ženski lik predstavlja želju za stapanjem sa prirodom koja simbolizira bijeg od nametnute stvarnosti i kaosa svakodnevice. Prizor je proizašao iz glave, nasumično je postavljen u rad a gradi se kroz izgubljenost i nedorečenost vlastite stvarnosti. Težnja za unutrašnjim mirom nadilazi kaos svakodnevice i predstavlja težinu dolaska do iste točke.

Laura Šumanović, Nesanica(Insomnija) 40 x 54 cm, ulje na platnu, 2024. godina

„Svijet je podijeljen na one koji mogu spavati i one koji ne mogu.“²

Insomnija je poremećaj spavanja koji utječe na kvalitetu sna pojedinca uzrokujući nemogućnost normalnog funkcioniranja u obliku manjka energije i koncentracije, povećanja negativnih misli i otežanog obavljanja zadataka koje normalne osobe rade bez puno napora, te ako se javlja na dulje periode postaje kronična i lako može rezultirati depresijom.

Periodi sanjanja noćnih mora stvarali su periode straha od spavanja koji su rezultirali insomnijom. Slika je nastala u procesu ranjivosti i samoće, te želje za povezanošću iz koje proizlaze razni strahovi poimanja

1. ² THE CONVERSATION, Philippa Martyr, A short history of insomnia and how we became obsessed with sleep, <https://theconversation.com/a-short-history-of-insomnia-and-how-we-became-obsessed-with-sleep-211729> (datum pristupa 29.5.2024.)

bliskosti s drugim bićima. Svjetlost iluminirana iz dimenzije vremena ispoljava se kroz tijelo objektivizirane žene koju napada čudovište iz mračnih dubina. Žena predstavlja biće koje se bori sa nesanicom na koju utječu noćne more koje sanja u obliku sjena i u ovom slučaju čudovišta koje ju želi dohvatiti i koje predstavlja uzrok nesаницe. Svjetlost simbolizira mentalnu borbu sa nedostatkom sna i težnju prema rješavanju strahova.

Laura Šumanović, Krik duše, 40 x 54 cm, ulje na platnu, 2024.godina

Krik duše nastao je kao produkt panike i straha zbog konstantnog nagomilavanja stvari i situacija koje se ostavljaju za budućnost. Većinom neriješene kulminiraju u obliku eksplozije emocija koje u ovom slučaju predstavljaju centralni lik koji vrišti iz petnih žila, te voda i vatra koje simboliziraju sukob dvaju elemenata unutar bića od kojih jedan spaljuje sve pred sobom kao bijes proizašao iz straha od zla, a u drugom se utapa panika. Slika predstavlja rascjepkanost mentalnog stanja između simulacije i zbilje.

Laura Šumanović, Okamenjeni strah, 40 x 54 cm, ulje na platnu, 2024. godina

Slika predstavlja želju za promjenom, za bijegom od svakodnevne uštogljenosti i monotonije života. Zbog ugodnosti koju stvara komfort-zona nastaje strah za promjenom koja je jedini lajt-motiv napretka i samoostvarenja. Simbolika slike je cijelo tijelo- noge ukamenjene u nepomičnom tlu i raširena krila spremna za let u nepoznato.

Popis literature:

1. unizg.hr, Petra Vugrinec, Simbolizam u hrvatskom slikarstvu
<https://repositorij.ffzg.unizg.hr/islandora/object/ffzg:2087/datastream/PDF/view> (datum pristupa 29.5.2024.)
2. Uniri.hr, Asja Bedić, Slikarstvo simbolizma i secesije u Hrvatskoj: Bela Čikoš Sesija i Robert Auer
<https://www.unirepository.svkri.uniri.hr/en/islandora/object/ffri%3A857/datastream/PDF/view>
(datum pristupa 29.5.2024.)
3. OXFORD ACADEMIC, Juan Xi, Matthew T. Lee, Inner Peace as a Contribution to Human Flourishing: A New Scale Developed from Ancient Wisdom, 15. poglavlje (datum pristupa 29.5.2024.)
4. THE CONVERSATION, Philippa Martyr, A short history of insomnia and how we became obsessed with sleep, <https://theconversation.com/a-short-history-of-insomnia-and-how-we-became-obsessed-with-sleep-211729> (datum pristupa 29.5.2024.)